

ENS117 Metodologické základy environmentálních studií

sylabus kurzu

Vyučující: Mgr. Pavel Klvač, klvac@fss.muni.cz, dveře č. 3.11,
konzultační hodiny: *středa 14.00-15.30 hod.*

Anotace: Kurz dává posluchačům základní orientaci v teoreticko-metodologických východiscích environmentálního bádání v oblasti sociálních věd. Seznamuje s logikou a strategií empirického výzkumu, metodami a technikami sběru dat. Cílem seminářů je přispět ke schopnosti studentů formulovat vlastní výzkumný projekt v kontextu studovaného oboru.

Požadavky pro udělení zápočtu: esej na zadané téma (max. 20 b.), průběžný test ze zadané literatury (max. 50 b.), seminární práce (max. 40 b.). Minimální počet bodů pro úspěšné zakončení předmětu je 66.

Lekce 1: Uvedení do problematiky (16. 2.)

Lekce 2: Věda v moderním světě (23. 2.)

Literatura: celkem 41 (cz)

Disman, M. 1993: Co je vlastně věda? In: *Jak se vyrábí sociologická znalost*. Praha: Karolinum, 12-14 [3 strany].

Kerlinger, F. N. 1972: Věda a vědecký přístup. In: *Základy výzkumu chování*. Praha: Academia, 18-24 [7 stran].

Král, M. 1998: Postmoderní přístup k vědě a civilizaci. In: *Kam směřuje civilizace?* Praha: Filosofía, 81-97 [17 stran].

Komárek, S. 2000: Nauka a její nositelé, Exkurz 4: Paradigma. In: *Příroda a kultura*. Praha: Vesmír, 66-76, 155-158 [14 stran].

Lekce 3: Mezi přírodní a sociální vědou (2. 3.)

Literatura: celkem 48 (cz)

Komárek, S. 2000: Polarita lidské percepce světa, Příroda a kultura. In: *Příroda a kultura*. Praha: Vesmír, 20-26, 117-124 [15 stran].

Komárek, S. 2002: Anglická biologie doby Darwinovy. In: *Dějiny kultury a civilizace západu v 19. století*. Brno: CDK, 88-94 [7 stran].

Markoš, A. 2000: Úvahy o možnostech sjednocení vědeckého poznání. In: *Tajemství hladiny - hermeneutika živého*. Praha: Vesmír, 39-65 [26 stran].

Lekce 4: Sociální konstrukce přírody (9. 3.)

Literatura: celkem 42 (cz)

Latour, B. 1996: Tři malý dinosauři aneb bajka věnovaná Neznámému relativistovi. *Biograf Bulletin*, 8/1996, 1-7 [7 stran].

Fine, G. A. 2001: Jak se dělá příroda a ochočuje divočina: Problém "vysbírávání" lesů v houbařské kultuře. *Biograf*, (24), 29-56 [28 stran].

Stöckelová, T. 2004: Příroda v Národním parku Šumava. *Vesmír*, 2/2004, 86-95 [7 stran].

Lekce 5: Empirický výzkum (16. 3.)

Literatura: celkem 42 (cz)

Disman, M. 1993. Co nezkomat., Jak si nakreslit plán aneb na co jsou hypotézy. In: *Jak se vyrábí sociologická znalost*. Praha: Karolinum, 17-30, 74-89 [28 stran].

Komárek, S. 2000: Redukce. In: *Příroda a kultura*. Praha: Vesmír, 49-55 [6 stran].

Salzman, S. 1997: Whorfova hypotéza o jazykové relativitě. In: *Jazyk, kultura, společnost*. Praha: AV ČR, 94-96 [3 strany].

Budil, I. T. 1995: Vymezení znaku, Základy sémiotiky. In: *Mýtus, jazyk a kulturní antropologie*. Praha: Triton, 132-137 [5 stran].

Lekce 6: Kvantitativní výzkum (23. 3.)

Literatura: celkem 49 (cz)

Disman, M. 1993. Kolik vran musíme pozorovat? Jak se to vlastně dělá., Ten druhý výzkum aneb Dokázat nebo rozumět? 92-98, 120-124, 284-291 [20 stran].

Disman, M. 1993. Dotazník nebo rozhovor?, Otázky o otázkách. Jak se ptát na to, o čem se nemluví. In: *Jak se vyrábí sociologická znalost*. Praha: Karolinum, 140-155 [16 stran].

Disman, M. 1993. Když se sociolog nevtírá. In: *Jak se vyrábí sociologická znalost*. Praha: Karolinum, 164-176 [13 stran].

Lekce 7: Kvalitativní výzkum (30. 3.)

Literatura: celkem 53 (cz)

Disman, M. 1993: Cizinec jako sociolog - sociolog jako cizinec. In: *Jak se vyrábí sociologická znalost*. Praha: Karolinum, 326-336 [10 stran].

Ferjenčík, J. 2000: Rozhovor. In: *Úvod do metodologie psychologického výzkumu*. Praha: Portál, 171-182 [12 stran].

Komárek, S. 2000: Interpretace. In: *Příroda a kultura*. Praha: Vesmír, 61-66 [5 stran].

Murphy, R., F. 1998: Zúčastněné pozorování. In: *Úvod do kulturní a sociální antropologie*. Praha: Slon, 219-221 [3 strany].

Silverman, D. (2005): Čo je kvalitatívny výskum? In: *Jako robiť kvalitatívny výskum*. Bratislava: Ikar, 13-25. [12 stran]

Strauss, A., Corbinová, J. (1999). Úvod. In: *Základy kvalitativního výzkumu: postupy a techniky metody zakotvené teorie*. Boskovice: Albert, 10-20. [11 stran]

Lekce 8: Průběžný písemný test / Zpětná vazba k esejům (6. 4.)

Lekce 9: Jak začít / Společná konzultace k projektům (20. 4.)

Literatura: celkem 74 (cz) + 6 (sk)

Hendl, J. (2005): Návrh plánu výzkumu. In: *Kvalitativní výzkum: základní metody a aplikace*. Praha: Portál, 145-160. [16 stran]

Chenail, R. J. 1998: Jak srovnat kvalitativní výzkum do latě? *Biograf Bulletin*, 15-16/1998, 29-37 [8 stran].

Silverman, D. (2005): Čo sa považuje za originálne?, Výber témy, Teória v kvalitatívnom výskume. In: *Jako robiť kvalitatívny výskum*. Bratislava: Ikar, 66-71, 73-84, 87-99. [33 stran]

Silverman, D. (2005): Jako písať návrh výskumného projektu In: *Jako robiť kvalitatívny výskum*. Bratislava: Ikar, 125-130. [6 stran]

Strauss, A., Corbinová, J. (1999). Začínáme, Teoretická citlivost, Použití literatury. In: *Základy kvalitativního výzkumu: postupy a techniky metody zakotvené teorie*. Boskovice: Albert, 21-26, 27-31, 32-38. [17 stran]

Lekce 10: Práce na projektu /čtecí týden/ (27. 4.)

Lekce 11: Prezentace projektů I. (4. 5.)

Lekce 12: Prezentace projektů II. (11. 5.)